

Gdynia, dn.06.09.2023 r.

Dr hab. Astrid Męczkowska-Christiansen, prof. AMW

Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni

Recenzja

rozprawy doktorskiej Pani mgr Hanny Achremowicz pt.

Uczenie się przez młodzież partycypacji publicznej – analiza zagadnienia w świetle teorii Knuta Illerisa,

przygotowanej pod kierunkiem dr hab. Rafała Włodarczyka, prof. UW r oraz promotor pomocniczej dr Kamili Kamińskiej

Problematyka rozprawy doktorskiej przedstawionej do recenzji dotyczy zagadnienia uczenia się partycypacji publicznej przez młodzież szkolną. Tematyka osadzona jest w interdyscyplinarnym obszarze rozważań nad relacją edukacji i demokracji oraz w kontekście zagadnień uczenia się, analizowanych z perspektywy pedagogicznej. Rozprawa składa się z czterech rozdziałów, opatrzonych wstępem, zakończeniem, bibliografią oraz aneksem. Liczy 276 stron.

Obszar badawczy eksplorowany przez Autorkę jest aktualny oraz niezwykle ważny dla teorii i praktyki edukacyjnej, obejmując kwestie edukacji dla demokracji oraz rozwoju kompetencji obywatelskich ich podmiotów, a także odnosząc się do projektowania strategii edukacyjnych (o charakterze zarówno formalnym, pozaformalnym i nieformalnym), służących wzmocnieniu demokratycznego ładu społecznego oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Rozważania stanowiące przedmiot omawianej rozprawy doktorskiej są

skoncentrowane wokół pytania o to, w jaki sposób pokolenie wstępujące uczy się podejmowania ról obywatelskich, ze szczególnym uwzględnieniem postaw partycypacyjnych. Problematyka ta wpisuje się w ten szeroki nurt rodzimych i międzynarodowych badań edukacyjnych, dla którego kluczowe są zagadnienia relacji pomiędzy edukacją a demokracją, w tym rozwoju postaw i kompetencji obywatelskich młodego pokolenia. Obejmuje ona także zagadnienia uczenia się, eksponując eksplanacyjny potencjał teorii Knuta Illerisa.

Po wstępnym zasygnalizowaniu obszaru problemowego i jego silnego odniesienia do pedagogiki jako dyscypliny, w obszarze której realizowany jest przewód doktorski, przejdę do systematycznego omówienia poszczególnych aspektów rozprawy, do których należą:

1. Zakres i jakość analiz teoretycznych oraz ich związek z przedmiotem badań empirycznych;
2. Metodologiczne aspekty badań własnych;
3. Jakość uzyskanych rezultatów badawczych;
4. Struktura treści rozprawy;
5. Ocena źródeł i sposobu ich wykorzystania;
6. Konsekwencja, klarowność i poprawność formalna wywodu.

Ad.1. Zakres i jakość analiz teoretycznych oraz ich związek z przedmiotem badań empirycznych

Analizy o charakterze teoretycznym, stanowiące trafny kontekst zarówno dla problemowego zakresu analiz empirycznych jak i uzasadniające ich znaczenie, są zawarte w pierwszych dwóch rozdziałach recenzowanej rozprawy. Dodatkowo – w rozdziale metodologicznym poddano rekonstrukcji Knuta Illerisa teorię uczenia się, która dostarczyła konceptualnej matrycy dla projektu badania empirycznego oraz analizy uzyskanych danych jakościowych.

W pierwszym rozdziale rozprawy Autorka poddaje gruntownym analizom zjawisko demokracji w świetle różnych jego ujęć. Podejmuje tu namysł nad tym, „jaką właściwie demokrację chcemy budować” (s.4), po to, by w końcowej części, w oparciu o czytelne

uzasadnienia teoretyczne i światopoglądowe, opowiedzieć się za wybranymi ujęciami w kontekście wzmacniania kapitału partycypacji obywatelskiej młodzieży. Zestawione tu ze sobą zostają koncepcje Josepha Schumpetera, Roberta Dahla oraz Pierre'a Rosanvallon, a także modele demokracji liberalnej, deliberatywnej i uczestniczącej. Część ta nie nosi jedynie charakteru rekonstrukcji wybranych ujęć, lecz w analityczny sposób zostają tu poddane eksploracji zagadnienia dotyczące tego, jaki kształt obywatelskości jest pożądany z perspektywy różnorodnych teoretycznych ujęć demokracji oraz jej empirycznych modeli, a także postawione pytanie o to, na czym miałyby polegać przygotowanie przyszłych obywateli do ról pełnionych przez nich w (zróżnicowanych) demokratycznych systemach. Zapytuje także Doktorantka o to, jakie formy obywatelskiej partycypacji są – w wypadku poszczególnych ujęć – dostępne osobom niepełnoletnim. Otwartość systemów demokratycznych na partycypację obywatelską podmiotów bez względu na ich wiek stanowi dla Niej ważne kryterium, zgodnie z którym dokonuje wartościowania owych systemów, co jest w pełni zrozumiałe, śledząc przyświecającą Jej „intencję empiryczną” oraz osobiste zaangażowanie w realizację projektów partycypacyjnych z udziałem młodzieży, o którym pisze we wstępie do rozprawy.

Założony prymat partycypacji oraz przyjęta przez Autorkę Deweyowska teza o niezbędności żywego praktykowania demokracji jako klucza do rozwoju obywatelskości, prowadzi Ją do poszerzenia analiz o zagadnienie społeczeństwa obywatelskiego, gdzie śledzi różne jego teoretyczne koncepcje. Ponownie, dokonuje tu wyboru koncepcji uprzywilejowanej, w świetle której to nie wydzielony trzeci sektor, lecz codzienne interakcje i działania obywateli formują społeczeństwo obywatelskie jako sferę „dziania się demokracji” (s. 46). Waloryzacja tej koncepcji łączy się z dostrzeżeniem jej otwartości na aktywność obywatelską dzieci i młodzieży. W tym kontekście przywołuje Autorka koncepcję demokracji Johna Deweya w jej powiązaniu z edukacją po to, by płynnie przejść do zagadnienia edukacji obywatelskiej, opracowanego w podrozdziale 1.3.3. Podlega w nim krytycznej rekonstrukcji pewien jej ideał, zaczerpnięty głównie z teoretycznych opracowań polskich pedagogów (Melosik, Hejwosz-Gromkowska), który następnie zostaje skonfrontowany z rezultatami badań empirycznych, prowadzonych nad kształtowaniem kompetencji obywatelskich dzieci i młodzieży w polskiej szkole (dokonywanych przez różnych autorów). Rezultatem tych – bardzo konsekwentnych i merytorycznie wartościowych – analiz staje się ukazanie szkoły jako przestrzeni wyjąłowanej z partycypacji obywatelskiej dzieci i młodzieży. W pełni

zgadzam się z Autorką, konsekwentnie podążającą za ideami (nie tylko) Deweyowskimi, że edukacja obywatelska dzieci i młodzieży nie może być realizowana bez udziału działań o charakterze partycypacyjnym (s.70). Na szczęście, jak konkluduje, pomimo ograniczeń edukacji formalnej w tym zakresie, szansą na ich realizację wciąż stanowią przestrzenie edukacji nieformalnej – dom, grupy rówieśnicze, czy organizacje (tamże).

Drugi teoretyczny rozdział rozprawy dotyczy partycypacji publicznej młodzieży. Wychodząc od analizy prawnych aspektów partycypacji osób niepełnoletnich, Autorka rozwija i teoretyzuje pojęcie partycypacji publicznej, wskazując jej relację do innych typów partycypacji, tj. obywatelskiej i społecznej. Ponownie, dokonuje tu odniesienia ram teoretycznych do praktyk społecznych, prowadząc rozważania dotyczące form partycypacji publicznej w przestrzeni szkoły oraz poza nią. Są to moim zdaniem świetne analizy, prowadzone w sposób niezwykle rzeczowy, systematyczny, integrujący i teoretyzujący zarazem wielość danych, na które składają się zarówno raporty badawcze, jak i akty prawne, raporty organizacji pozarządowych, teksty o charakterze programowym i serwisy informacyjne tworzone przez same organizacje. Autorka opisuje zróżnicowane, obecne w aktualnej praktyce społecznej, formy partycypacji młodzieży, analizuje ich kontekst społeczno-kulturowy, instytucjonalny, status prawny, kwestie budżetowe, i in. Wszystko to, jak wspomniałam, podlega bieżącej teoretyzacji, głównie w odniesieniu do zagadnień demokracji i jej instytucjonalnych kontekstów. Przedstawione w tej części pracy analizy dowodzą bardzo wysokiego stopnia kompetencji akademickich Autorki oraz jej żywego zaangażowania w realizowaną tematykę. W zasadzie część ta nosi nie tyle charakter rekonstruowania czy analizy zagadnień teoretycznych, lecz pełni rolę dodatkowego komponentu badań własnych, łączących analizę społecznej empirii z jej teoretyzacją. Jest to w moim przekonaniu niezwykle wartościowa część rozprawy.

Moja ogólna ocena teoretycznych części recenzowanej rozprawy jest bardzo wysoka. Rozważania mają charakter erudycyjny, są oparte na trafnie dobranej i obszernej literaturze przedmiotu. Autorka wykazuje się szeroką wiedzą, krytycznym myśleniem, w świetny sposób radzi sobie zarówno z dokonywaniem pogłębionych analiz jak i budowaniem syntetycznych ujęć szerokich problemów. Teoretyczne podstawy rozprawy w pełni

korespondują z obszarem badań własnych, znakomicie kontekstualizują i pogłębiają pole problemowe podjętych analiz empirycznych.

Ad.2. Metodologiczne aspekty badań własnych

Motywacje towarzyszące podjęciu zagadnienia badawczego, jakim jest uczenie się partycypacji publicznej przez młodzież, zostały klarownie przedstawione we wstępie do rozprawy – Autorka deklaruje tu swoje przywiązanie do ideałów demokratycznego społeczeństwa i kultury obywatelskiej jako jego rdzenia, a także przedstawia siebie jako osobę zaangażowaną w kwestię partycypacji publicznej (s.3). Deklaracja ta jest ważna z perspektywy jakościowego podejścia badawczego, gdzie intencje osobiste badacza, a często i jego biografia, stanowią istotny kontekst dla odczytywania rezultatów badania, a także uwiarygodniają jego gotowość do podjęcia określonych typów problemów badawczych.

W pierwszej części rozdziału metodologicznego została przedstawiona Knuta Illerisa teoria uczenia się, stanowiąca, wedle słów Doktorantki, „ramę” dla konceptualizacji procesu badawczego oraz celowego doboru osób badanych (s.123). Część ta nie obejmuje wyłącznie rekonstrukcji teorii Illerisa – jest ona tu odnoszona do innych ujęć teoretycznych oraz wskazywane są jej aspekty aplikacyjne w odwołaniu do międzynarodowych badań empirycznych nad procesami uczenia się. Przede wszystkim jednak Doktorantka wykorzystuje tę teorię jako swoisty zbiór kategorii analitycznych, które w procesie badawczym są wykorzystywane do:

- Formułowania problemów badawczych;
- Formułowania dyspozycji do wywiadów jakościowych;
- Konstruowania kategorii wykorzystywanych w procedurach kodowania wywiadów jakościowych.

Ponadto wyróżnione przez Illerisa przestrzenie uczenia się są przez Doktorantkę w trafny sposób wiązane z polami partycypacji młodzieży, takimi jak samorząd uczniowski, wolontariat szkolny, rady młodzieżowe, praktyki szkolne, szkolny strajk klimatyczny, tzw. „wolne szkoły”, i in. oraz przekładają się na przyjętą metodę celowego doboru osób badanych.

Faza operacjonalizacji badań własnych została poprzedzona pilotażem realizowanym metodą *action research*. Cele badania zostały sformułowane w sposób nie budzący zastrzeżeń i zostały one przedstawione na stronie 144, z podziałem na kategorie: poznawczą, teoretyczną i praktyczną. Doktorantka zmierza do opisu charakterystyki uczenia się partycypacji publicznej przez młodzież w oparciu o teorię Knuta Illerisa (144). Formułując cel badawczy zrezygnowałabym jednak z zastosowanego tu dopełnienia: „w oparciu o teorię...”. Podstawą dla realizacji celu badawczego są badania własne, zaś teoria, jak to bywa w wypadku większości badań, zwłaszcza tych osadzonych w ilościowym paradygmacie badawczym, dostarcza matrycy dla rozumienia/konceptualizacji badanych zjawisk i operacjonalizacji procesu badawczego. W wypadku tego badania rzecz ma się nieco inaczej - teoria, jak wspomniałam, posłużyła raczej do systematyzacji obszaru badania i częściowej kategoryzacji jego rezultatów, nie jest jednak źródłem opisu badanego zjawiska *per se*, czyli uczenia się partycypacji. Zgodnie z konwencją jakościowego podejścia badawczego, to znaczenia wyrażane przez respondentów dostarczyły Badaczce wglądu w istotę analizowanego fenomenu. Tym bardziej, że procedura kodowania, choć uwzględniała pewne szerokie, systematyzujące kategorie narzucane przez przyjętą ramę teoretyczną, objęła także znaczenia, które poza tę ramę wykraczały (s.161)

Główny problem badawczy w brzmieniu: *Jak młodzież uczy się partycypacji publicznej w trzech wymiarach wyznaczonych przez teorię Knuta Illerisa?* został sformułowany poprawnie i wyraźnie ukierunkowuje poczynania badawcze. Lista szczegółowych problemów badawczych została usystematyzowana z podziałem na poznawcze, emocjonalne i społeczne aspekty uczenia się. Niemniej, dostrzegam nadmierne rozdrobnienie problemów szczegółowych, które brzmiały następująco:

- *Jak młode osoby rozumieją prawo do partycypacji?*
- *Co osoby uczestniczące w badaniach musiały wiedzieć, aby rozpocząć swoje zaangażowanie i jaką wiedzę zdobyły w trakcie swojego zaangażowania?*
- *Jakie emocje towarzyszą osobom podczas partycypacji publicznej?*
- *Jakie było ich pierwotne nastawienie emocjonalne do partycypacji i jak zmieniało się ono w czasie?*

- *Jak osoby uczestniczące w badaniach postrzegają aktywność obywatelską młodzieży w kontekście społecznym?*
- *Jak postrzegają rolę grup społecznych w rozwoju swojego zaangażowania?*
- *Jak zmieniła się ta rola od początku zaangażowania?*
- *Jaką rolę odgrywa szkoła w rozwijaniu ich zaangażowania?*
- *Na ile codzienne funkcjonowanie w szkole (...) wpływa na rozumienie i uczenie się partycypacji publicznej? (s.144-145)*

Tak sformułowane problemy szczegółowe stanowią de facto listę dyspozycji do wywiadów narracyjnych. Powinny mieć bardziej syntetyczny charakter i, w moim przekonaniu, nawiązywać bezpośrednio do trzech wymiarów uczenia się wg Illerisa oraz jednej wyróżnionej w ich obszarze przestrzeni (a może jednak większej ich ilości?). Wprowadziłoby to większą korespondencję między szczegółowymi problemami badawczymi a przyjętą w dalszej części pracy strukturą omawiania rezultatów badawczych.

W ostatnim ze sformułowań szczegółowego problemu badawczego zapytano o wpływ, co jest błędem w kontekście badań jakościowych. „Wpływ” jest pojęciem odnoszącym się wyłącznie do badań ilościowych o charakterze wyjaśniającym. W badaniach jakościowych nie badamy wpływu jako relacji zachodzącej pomiędzy zmiennymi; dla wyrażenia intencji zawartej w pytaniu bardziej adekwatne byłoby sformułowanie typu: „Jakie znaczenie dla rozumienia i uczenia się partycypacji publicznej ma (z perspektywy badanych) ich codzienne funkcjonowanie w szkole. Analogicznie, niepoprawne jest w tym kontekście sformułowanie „na ile”.

Autorka trafnie osadziła swoje badania w jakościowym podejściu badawczym oraz w konstruktywno-interpretatywnym paradygmacie badań społecznych, wykorzystując metodę indywidualnego semiestrukturyzowanego wywiadu.

Dobór badanych miał charakter celowy i, ponownie, został konsekwentnie oparty o matrycę teoretyczną odnoszącą się do wyróżnionych za Illerisem przestrzeni uczenia się (s.145). Autorka zadeklarowała świadomość zasad etycznych w realizacji badań naukowych z

osobami niepełnoletnimi, zaś projekt badawczy został pozytywnie zaopiniowany przez Komisję ds. Etyki Badań Naukowych przy Instytucie Pedagogiki UW.

Fazy konceptualizacji, organizacji i przebiegu procesu badawczego, a także zastosowane procedury analizy danych jakościowych uzyskanych w toku wywiadów zostały bardzo starannie opisane. Proces analizy danych został przeprowadzony rzetelnie i starannie udokumentowany. Podsumowując, metodologiczny aspekt badań własnych oceniam wysoko.

Ad. 3. Jakość uzyskanych rezultatów badawczych

Uprzedzając konkluzję płynącą z tej części recenzji, podkreślę, że wysoko oceniam jakość uzyskanych rezultatów badawczych, niemniej rozpocznę od sformułowania pewnych uwag bądź spostrzeżeń.

Rezultaty badania empirycznego dotyczą różnych aspektów uczenia się partycypacji publicznej, uwzględniających:

- Motywację do partycypacji;
- Wymiary uczenia się do partycypacji (poznawczy, emocjonalny, społeczny);

Ponadto:

- Prawo młodzieży do partycypacji (z perspektywy osób badanych);
- Uczenie się z codzienności w szkole o charakterze demokratycznym.

Dostrzegamy tu poszerzenie pola uzyskanych danych poza pierwotnie postawione szczegółowe pytania badawcze. Jest to, co prawda, dodatkowy walor badania, jednak Autorka nie skorzystała z możliwości przeformułowania i poszerzenia pierwotnie postawionych pytań badawczych w trakcie procesu badawczego. Taki zabieg jest często spotykany w badaniach o charakterze jakościowym, gdzie nierzadko zdarza się, że uzyskane dane nie w pełni korespondują z pierwotnym kształtem problemów szczegółowych lub wykraczają poza pierwotnie nakreślony obszar problemowy badania, ukazując jego głębsze lub niespodziewane konteksty. W badaniu jakościowym szczegółowe problemy badawcze

mogą być formułowane także w trakcie prowadzenia badania lub nawet analizy zgromadzonych danych.

Mam także wątpliwości dotyczące stosowania w opisie rezultatów badawczych słowa „wnioski”. Wnioski stawiamy w badaniach ilościowych, opierając się na statystycznych procedurach wnioskowania. W badaniu jakościowym formułujemy rezultaty badania, konkluzje, itp. Czym innym są, rzecz jasna, rekomendacje dla praktyki, często określane mianem „wniosków dla praktyki” – co nie odnosi się do powyższej uwagi.

Rezultaty badania własnego zostały przez Autorkę zaprezentowane bardzo szczegółowo. W każdym obszarze analiz spostrzeżenia badawcze były starannie uzasadniane i egzemplifikowane, co przejawia się w wielości trafnie przywoływanych wypowiedzi badanych. Raport z badania został przygotowany starannie, z zaakcentowaniem problemowej struktury analiz, łącząc spostrzeżenia badawcze i – miejscami – elementy odniesień teoretycznych.

Właściwe podsumowanie rezultatów badań własnych następuje w podrozdziale 4.3, noszącym tytuł: *Możliwe zastosowanie uzyskanych wniosków w projektowaniu edukacji obywatelskiej* (s. 247). Odnoszę wrażenie, że część tego podsumowania mogła znaleźć się we wcześniejszym podrozdziale, opisującym i syntetyzującym rezultaty badania. Niemniej, wspomniane podsumowanie oraz sformułowane przez Badaczkę rekomendacje dla praktyki edukacyjnej mają duże znaczenie dla ukazania – szczególnie istotnego w kontekście tej rozprawy – praktycznego aspektu rezultatów badawczych. Rekomendacje są dobrze uargumentowane za sprawą ich gruntownego osadzenia w prowadzonych analizach empirycznych, a także teoretycznych, i z powodzeniem mogłyby zostać potraktowane jako jeden z punktów wyjścia dla rewizji koncepcji edukacji obywatelskiej realizowanej w szkolnictwie powszechnym. Rewizja ta, z perspektywy rezultatów badania, wydaje się niezbędna, gdyż szkoła stanowi przestrzeń ograniczającą uczenie się obywatelskości do wymiaru poznawczego, z ignorancją dla aspektów społecznych i emocjonalnych.

Podsumowując: moja ocena jakości uzyskanych rezultatów badawczych jest zdecydowanie wysoka. Empiryczna część pracy jest niezwykle bogata, wielowątkowa. Obejmuje pełną odpowiedź na postawione problemy badawcze i pogłębioną interpretację na bieżąco uzyskiwanych wyników. Wnoszą one wartość do pedagogiki jako dyscypliny naukowej zarówno w zakresie edukacji obywatelskiej/edukacji dla demokracji, jak i teoretycznych analiz nad procesem uczenia się. W świetny sposób wykorzystano tu potencjał teorii uczenia się Illerisa dla realizacji procesu badawczego oraz dla pogłębionych analiz jego rezultatów.

Ad. 4. Struktura treści rozprawy

Autorka przyjęła układ treści „klasyczny” dla prac naukowych, gdzie rozdziały teoretyczne poprzedzają części metodologiczną i empiryczną. Podział treści jest czytelny, zachowuje konsekwentny układ logiczny, ułatwia czytelnikowi poruszanie się po wielości powiązanych ze sobą zagadnień. Pomimo tego, moje spostrzeżenia/wątpliwości, które jednak nie wpływają ujemnie na ocenę struktury rozprawy, obejmują:

- Usytuowanie koncepcji demokracji kooperatywnej Johna Deweya¹ w podrozdziale 1.3.2 podczas gdy modele demokracji były omawiane w rozdziale 1. Zdaję sobie sprawę, że koncepcja Deweya posłużyła tu jako podstawa dla rozwinięcia idei wychowania obywatelskiego, ale można było kwestię Deweyowskiej koncepcji oraz edukacji dla demokracji w tym wypadku rozdzielić.
- Sygnalizowaną wcześniej kwestię podsumowania rezultatów badania, która powinna być oddzielona od rekomendacji dla praktyki i umieszczona w podrozdziale 4.2 (np. jako subrozdział 4.2.8)

Są to uwagi drobne, które być może przydadzą się w wypadku publikowania treści rozprawy. Moja całościowa ocena struktury treści rozprawy jest zdecydowanie wysoka.

---

¹ A. Honneth (1998). *Democracy as Reflexive Cooperation: John Dewey and the Theory of Democracy Today*, *Political Theory*, 26: 763–83; W.R. Caspary (2000). *Dewey on Democracy*, Ithaca: Cornell University Press.

Ad. 5. Ocena źródeł i sposobu ich wykorzystania

Autorka korzysta z bardzo bogatych źródeł, w tym obcojęzycznych, o charakterze interdyscyplinarnym i w rzetelny sposób je wykorzystuje. W bibliografii, nie licząc źródeł internetowych, znajdują się 192 pozycje, co jest ilością imponującą. Sposób wykorzystania źródeł jest trafny, krytyczny, analityczny, wykazujący wysoki poziom akademickich kompetencji Doktorantki.

Ad. 6. Konstrukcja wyводу i poprawność formalna

Pomimo bogactwa wprowadzonych wątków tematycznych i kontekstów teoretycznych, Autorce udało się zachować spójną konstrukcję wyводу i klarowną narrację. Jest ona wyrazista pod względem intencji, konsekwentnie prowadzona, angażująca poznawczo a zarazem odsłaniająca wysoki stopień refleksyjności i dojrzałą kompetencję akademicką Doktorantki. Tekst odznacza się estetyką języka i wysokim stopniem poprawności formalnej. Dostrzegłam pojedyncze usterki, nie wpływające na jakość tekstu, np. s. 3 – praktyk partycypacji zamiast praktyki.

Podsumowanie

Uwagi przedstawione w recenzji nie miały charakteru dyskredytującego wartość naukową ocenianej rozprawy, lecz wynikają z przyjętej przeze mnie roli. Autorce udało się w zdecydowanie satysfakcjonujący sposób skonstruować założenia teoretyczne i koncepcję metodologiczną przeprowadzonego badania empirycznego oraz odpowiedzi na sformułowane pytania badawcze. Wykazała się wysokim stopniem kompetencji akademickich i dojrzałości do realizowania samodzielnych projektów naukowych. Rezultaty omówionych badań, w ich warstwie teoretycznej i empirycznej, są istotne dla pedagogiki jako dyscypliny naukowej.

Konkluzja

Kierując się dokonaną oceną, uznaję, że będąca przedmiotem recenzji rozprawa pt.

Uczenie się przez młodzież partycypacji publicznej – analiza zagadnienia w świetle teorii Knuta Illerisa, przygotowana pod kierunkiem dr hab. Rafała Włodarczyka, prof. UWr oraz promotor pomocniczej dr Kamili Kamińskiej spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim określone w art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2021478 t.j. ze zm.) oraz wnoszę o dopuszczenie jej do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie wnioskuję o wyróżnienie recenzowanej przeze mnie rozprawy.

Arkadiusz Mykhaluk
- Chiriacuseu